

MENDIM PAKICE

Unë, gjyqtare Ina Rama, kam votuar kundër vendimit të marrë nga shumica e trupit gjykues në çështjen që i përket ankimit të Komisionerit Publik kundër vendimit nr. 42, datë 18.07.2018, të Komisionit të Pavarur të Kualifikimit, nëpërmjet të cilit është vendosur ndryshimi i vendimit të sipërcituar të Komisionit dhe shkarkimi nga detyra i subjektit të rivlerësimit, znj. Antoneta Sevdari. Kam votuar për lënien në fuqi të vendimit të Komisionit, i cili kishte konfirmuar në detyrë subjektin e rivlerësimit, znj. Antoneta Sevdari, prokurore në Prokurorinë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

Më poshtë, do të rendis arsyet e votës sime kundër, duke u ndalur dhe arsyetuar qëndrimet e mia kundër konkluzioneve që ka shumica e trupit gjykues në këtë çështje, pa përsëritur argumentet e dhëna nga shumica për çështje për të cilat kam ndarë të njëjtin qëndrim me të. Shkaqet për të cilat kam votuar kundër, rezultojnë të jenë ato për të cilat Kolegji ka vendosur ndryshimin e vendimit të Komisionit dhe shkarkimin e subjektit të rivlerësimit, ndërsa për shkaqet e tjera të ankimit të paraqitura nga Komisioneri Publik, të cilat janë gjendur edhe nga shumica të pambështetura e të padrejta, kam ndarë qëndrim të njëjtë me shumicën.

Kam votuar kundër shkaqeve të ngritura në ankimin e Komisionerit Publik që lidhen me kriterin e kontrollit të pasurisë, për sa vijon.

I

- Verifikimi i ligjshmërisë së shumës prej 3.000.000 lekësh (përfshirë shumën prej 12.000 eurosh, të siguruar nga puna e bashkëshortit të subjektit të rivlerësimit në Arabinë Saudite), deklaruar nga subjekti i rivlerësimit si burimi i krijimit të pasurisë për pjesën takuese 1/3 të truallit + ndërtesë, në Yzberisht, Tiranë, për të cilën Komisioneri Publik pretendon se:*

 - Hetimi i Komisionit ka qenë i mangët në lidhje me të ardhurat me burim emigracionin e bashkëshortit të subjektit në Greqi për periudhën 1997-2000, në drejtim të administrimit të dokumentacionit provues mbi ligjshmërinë e burimit dhe pagesës së detyrimeve tatimore lidhur me këto të ardhura, si dhe të aftësisë së personit të lidhur për të kursyer gjatë kësaj periudhe.
 - Për ardhurat në vlerën prej 12.000 eurosh, të deklaruara si të realizuara nga puna e bashkëshortit të subjektit në vitin 2003, në Mbretërinë e Arabisë Saudite, ka mungesë hetimi dhe administrimi të dokumentacionit që provon mënyrën e kryerjes së pagesës dhe shlyerjen e detyrimeve tatimore lidhur me këto të ardhura.
- Qëndrimin të mbajtur nga shumica e trupit gjykues në përgjigje të pretendimeve të mësipërme, për sa i përket konstatimit të situatës se të ardhurat e subjektit të rivlerësimit, në shumën prej 3.000.000 lekësh, të deklaruara si burimi i krijimit të pasurisë tokë dhe shtëpi, të ndodhura në Yzberisht, nuk përmbushin kriteret e parashikuara nga neni D, pika 3 e Aneksit të Kushtetutës, për pasojë subjekti gjendet në kushtet e pamjaftueshmërisë së burimeve të ligjshme, sipas neneve 30 e 33 të ligjit nr. 84/2016 (paragrafi 20.22 i vendimit).

3. Në lidhje me këto shkaqe ankimi dhe qëndrimin të mbajtur prej shumicës, çmoj se duhen shqyrtuar dy elemente që lidhen me këtë çështje.

Së pari, provueshmëria ose jo e burimit të ligjshëm të krijimit të pasurisë tokë arë + ndërtesë, të ndodhura në Yzberisht, Tiranë, në kuptim të nenit D, pikat 1 e 3 të Aneksit të Kushtetutës.

Së dyti, provueshmëria e deklarimit dhe e pagimit të detyrimeve tatimore për të ardhurat të cilat kanë shërbyer si burim krijimi i kësaj pasurie, në kuptim të nenit D, pika 3 e Aneksit të Kushtetutës.

4. Në lidhje me çështjen e parë, nga analiza e akteve të administruara e të shqyrtuara gjatë hetimit administrativ e gjatë shqyrtimit të çështjes në gjykimin e zhvilluar para Kolegjit, ka rezultuar se subjekti i rivlerësimit ka deklaruar të drejta pronësie në pjesën takuese 1/3 e pasurisë tokë arë dhe ndërtesës të regjistruar si pasuria me nr. {***}, në zonën kadastrale nr. {***} Yzberisht, Tiranë dhe vlerën prej 3.000.000 lekësh (përfshi këtu vlerën prej 12.000 eurosh) të siguruara nga puna e bashkëshortit në emigracion në vitet 1997-2000, kursimet familjare dhe të ardhurat nga puna në Arabinë Saudite në qershor-dhjetor 2003, si të ardhura që kanë shërbyer si burim për krijimin e kësaj pasurie. Fakte të rëndësishme, të cilat duhet t'i nënshtrohen vlerësimit në lidhje me këtë çështje, rezultojnë të jenë edhe:

i) periudha e fitimit të pronësisë mbi tokën dhe e ndërtimit informal të banesës, që përkojnë me vitet 2000-2002;

ii) fakti që subjekti i rivlerësimit ka lidhur martesë ligjore me bashkëshortin e saj në vitin 2001; si dhe

iii) fakti që ka fituar titullin magjistrat kur ka filluar të punojë si prokurore në Prokurorinë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, në muajin tetor të vitit 2003.

5. Subjekti ka paraqitur disa akte shkresore që provojnë rrethana të rëndësishme në drejtim të mënyrës së fitimit të të ardhurave të përdorura si burim për krijimin e kësaj pasurie.

Për sa u përket të ardhurave të krijuara në emigracion nga bashkëshorti i saj në vitet 1997-2000, periudhë përpara se subjekti dhe bashkëshorti të lidhnin martesë ligjore, subjekti ka paraqitur këto akte shkresore:

i) Dokumentin e lëshuar nga Zyra e Punës, {***}, Republika Greke, me titull "Vërtetim A", lëshuar më datë 27.01.1998, që vërteton se në këtë datë z. A. S. ka depozituar kërkesën për pajisje me "Kartën e lejes së përkohshme të qëndrimit për të huajt", të shoqëruar me të gjithë dokumentacionin e nevojshëm, ndër të cilat edhe një kontratë pune dhe librezën e pullave të sigurimit;

ii) Kartën e qëndrimit nr. {***}, me afat kohor të kufizuar, me periudhë vlefshmërie 06.05.2000 - 05.05.2001, që i përket dosjes nr. {***}, datë {***}.

iii) Tri mandate, të cilat vërtetojnë blerje pullash sigurimi shoqëror nga Instituti Grek i Sigurimeve Shoqërore për muajt korrik, gusht dhe shtator të vitit 1998, në të cilat referohen të dhënat e një punëdhënësi me emrin F. N., me objekt të veprimtarisë rikonstrukcione metalike.

6. Në analizë të këtyre provave dhe shpjegimeve, të dhëna nga subjekti i rivlerësimit mbi mënyrën e fitimit të këtyre të ardhurave gjatë punës si emigrant të bashkëshortit në shtetin grek për këtë periudhë, kam çmuar se niveli i provueshmërisë për burimin e krijimit të këtyre të ardhurave, si të ardhura që kanë ardhur nga puna si emigrant në shtetin grek, është e tillë që të krijoj bindjen për ligjshmërinë e krijimit të tyre në kuptim të burimit të ligjshëm, të kërkuar si një kusht kushtetues në nenin D, pikat 1 e 3 të Aneksit të Kushtetutës, pavarësisht se janë të krijuara nëpërmjet një burimi të ndodhur jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë. Shpjegimet e dhëna nga subjekti i rivlerësimit në këtë rast, duke u konsideruar si një nga mjetet për kërkimin e provës në kuptim të nenit 49, pika 1, germa “a” e ligjit nr. 84/2016, marrin vlerë provuese të rëndësishme për sa kohë që ato gjejnë mbështetje e harmonizohen me të dhënat e informacionet rreth këtij fakti, që japin aktet e cituara më lart, të paraqitura prej subjektit gjatë procesit të rivlerësimit, e që konsiderohen prova në kuptim të nenit 49, pika 1, germa “b” e ligjit nr. 84/2016.
7. Në këtë situatë faktike, vlerësoj se gjendemi edhe për arsye të ekzistencës së disa rrethanave që sipas vlerësimit tim e vendosin subjektin e rivlerësimit në kushtet e nenit 32, pika 2 e ligjit nr. 84/2016, i cili parashikon: *[...] Nëse subjekti i rivlerësimit është në pamundësi objektive për të disponuar dokumentin që justifikon ligjshmërinë e krijimit të pasurive, duhet t’i vërtetojë institucionit të rivlerësimit se dokumenti është zhdukur, ka humbur, nuk mund të bëhet përsëri ose nuk merret në rrugë tjetër. Institucionet e rivlerësimit vendosin nëse mosparaqitja e dokumenteve justifikuese është për shkaqe të arsyeshme [...].*

Mendoj se subjekti gjendet në këto rrethana për shkak të disa arsyeve:

1. Koha e krijimit të këtyre të ardhurave daton gati dy dekada para se të miratohej e të hynte në fuqi paketa kushtetuese e reformës në drejtësi e ligji nr. 84/2016, të cilët përcaktuan rregulla të reja e specifike në drejtim të provueshmërisë së burimit të krijimit të të ardhurave të siguruara nga subjektet e rivlerësimit për efekt të kontrollit e verifikimit të pasurive të tyre.
2. Fakti që në kohën e krijimit të tyre, bashkëshorti i subjektit të rivlerësimit, z. A. S., nuk e gëzonte statusin e bashkëshortit të znj. Antoneta Sevdari, e aq më pak statusin e bashkëshortit apo personit të lidhur të një subjekti rivlerësimi, në kuptim të ligjit nr. 84/2016. Për shkak të kësaj situatë, ai nuk kishte ndonjë detyrim ligjor të tregohej i kujdesshëm deri në nivelin e ruajtjes së dokumentacionit që provon ligjshmërinë e të ardhurave të tij në atë kohë përveç se, për sa ai ka çmuar të nevojshme sipas kujdesit të një qytetari normal e të paangazhuar në ndonjë detyrë publike dhe nevojës për shpjegime në lidhje me këto të ardhura.
3. Fakti që për shkak të një realiteti historik të zhvillimit të shoqërisë shqiptare në vitet e tranzicionit, shqetësimi parësor i qytetarëve të ndershëm e nevojtarë të vendit tonë në ato vite, nuk ishte ruajtja e kurimi i anës dokumentare të çdo lloj aktiviteti që u prodhonte të ardhura, sesa nevoja reale e nxjerrjes e realizimit të këtyre të ardhurave në funksion të qëllimit për të siguruar jetesën dhe përmirësimin e kushteve ekonomike të tyre e të familjarëve të tyre, në situatën e një krize të mirëfilltë ekonomike, besimi e sigurie që kishte mbërthyer shtetin shqiptar në vitet 1997-1999.

4. Koha e largët në të cilën janë krijuar këto të ardhura, e bën të vështirë edhe vetë ruajtjen e dokumentacionit që mund të sillte edhe më tepër informacion në këtë drejtim, edhe për shkak të një logjike normale ligjore që duket se nuk merr përsipër të ruajë apo arkivojë dokumente të kësaj natyre për një periudhë kaq të gjatë kohe, madje as nga vetë institucionet shtetërore. Pavarësisht mungesës së njohurive mbi afatet që legjislacioni grek përcakton në këtë drejtim, mjafton të kujtojmë se legjislacioni shqiptar parashikon përgjithësisht afate më të shkurtra se periudha gati 20-vjeçare të ruajtjes e arkivimit të dokumenteve, periudha që variojnë nga 5 deri 10 vjet, por me vështirësi e në raste shumë specifike, për akte të një rëndësie të veçantë, mund të tejkalojnë këto afate. Edhe në këtë këndvështrim, mundësia për të pasur më tepër informacion për këtë periudhë, aq më tepër për ngjarje që nuk kanë ndodhur në territorin e vendit tonë, por në territorin e një vendi për legjislacionin e të cilit kemi shumë pak njohuri, mendoj se është një element më shumë për të konsideruar se gjendemi para rasteve të nenit 32, pika 2 e ligjit nr. 84/2016.
8. Arsyet si më lart dhe deklaratimet e subjektit të rivlerësimit, znj. Antoneta Sevdari, në drejtim të të ardhurave të krijuara nga bashkëshorti i saj, në kohën kur z. A. S. ende nuk e kishte këtë cilësi, mbështeten me provat e paraqitura prej saj e të cituara më lart dhe duhet të kënaqnin nevojat e Kolegjtit drejt krijimit të bindjes se ato të ardhura ishin krijuar ashtu si subjekti deklaronte, si në deklaratat periodike, ashtu edhe në deklaratën e pasurisë *vetting* dhe në shpjegimet që ajo dha gjatë procesit të rivlerësimit. Në këtë kontekst, mendoj se duhet të analizohet edhe rrethana e cila lidhet me momentin e krijimit të këtyre të ardhurave, si të ardhura që janë krijuar nga personi i lidhur përpara periudhës së rivlerësimit, në kuptim të nenit 3, pika 12 e ligjit nr. 84/2016, sipas së cilës me periudhë rivlerësimi do të kuptojmë: *“Periudha e rivlerësimit” është periudha e punës së subjektit të rivlerësimit, gjatë së cilës vlerësohen aftësitë etike dhe profesionale të tij, sipas këtij ligji.*
9. Duke mos qenë dakord me pretendimin e subjektit të rivlerësimit se pasuritë e vëna para kësaj periudhe nuk janë objekt i verifikimit nga ligji nr. 84/2016, ndaj qëndrimin se organet e rivlerësimit në zbatim të parimit të objektivitetit dhe proporcionalitetit, sipas detyrimit të parashikuar nga neni 52, pika 1 e ligjit nr. 84/2016, duhet të vlerësojnë nën frymën e qëllimit kushtetues krijimin e të ardhurave të krijuara në këtë periudhë nga subjektet e rivlerësimit apo personat e lidhur. Shqyrtimi i çështjes në zbatim të këtyre parimeve, gjykoj se është një element i rëndësishëm që kënaq qëllimin e shpallur në nenin 179/b të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, se kryerja e reformës në drejtësi do të ndodhë, përveç të tjerave, thelbësisht për të rikthyer besimin e publikut te sistemi i drejtësisë.
10. Pasuritë e vëna nga subjekti i rivlerësimit, aq më tepër prej personave të lidhur, para periudhës së rivlerësimit, gjykoj se mund të plotësojnë e kënaqin nivelin diskrecionar për “justifikimin bindshëm të ligjshmërisë së burimit të krijimit të pasurive” edhe për një nivel më të ulët të provave se sa do të duhej për të kënaqur këtë nivel, për pasuritë e vëna gjatë periudhës së rivlerësimit. Kjo mënyrë e të arsyetuarit lidhet natyrshëm me logjikën se këto pasuri presupozohen që janë vënë së paku duke mos përfituar e abuzuar me detyrën, për pasojë duke shmangur për këto pasuri mosbesimin e publikut drejt ligjshmërisë së tyre. Sigurisht që ky qëndrim nuk nënkupton

përjashtimin e këtyre pasurive nga kontrolli e verifikimi i ligjshmërisë së tyre, por vetëm një trajtim objektiv, sipas parimit të objektivitetit të parashikuar në nenin 14³⁵ të Kodit të Procedurave Administrative, në drejtim të nivelit të provueshmërisë së ligjshmërisë së burimit për krijimin e tyre.

11. Këtij argumenti mendoj se duhet t'i bashkëngjitet situata faktike e provuar e ekzistencës së pasurisë, për të cilën këto të ardhura kanë shërbyer si burim, përpara se subjekti të fillonte të ushtronte funksionin e magjistratit. Pra, edhe në drejtim të situatës faktike, provohet se këto të ardhura jo vetëm janë deklaruar se janë krijuar para periudhës së rivlerësimit, por edhe se kanë ekzistuar para kësaj periudhe, përderisa provohet që ato janë trupëzuar në një pasuri tokë + ndërtesë, që provohet se është ndërtuar para kësaj periudhe. Kjo e dhënë faktike minimizon pothuaj krejtësisht abuzimin e mundshëm me deklarimin se këto të ardhura kanë ekzistuar para fillimit të periudhës së rivlerësimit dhe u japin më shumë besueshmëri deklarimeve të subjektit në lidhje me to.

Qëndrimi i mbajtur nga shumica se këto të ardhura edhe në versionin se janë krijuar prej bashkëshortit në shtetin grek, nuk provojnë automatikisht ligjshmërinë e krijimit të tyre, pasi mund të jenë produkt edhe i një aktiviteti të paligjshëm, mendoj se është një qëndrim në shkelje të parimit kushtetues të prezumimit të pafajësisë, përderisa nuk rezulton asnjë e dhënë qoftë edhe e tërthortë se bashkëshorti i subjektit të rivlerësimit të ketë kryer në shtetin grek ndonjë aktivitet që do të konsiderohej apo dyshohej si i kundërligjshëm, që do të thotë një aktivitet kriminal.

12. Për sa më sipër, mendoj që të ardhurat e pretenduara se janë krijuar nga puna në emigracion, duhet të konsideroheshin se janë krijuar nëpërmjet një burimi të ligjshëm, siç është puna e bashkëshortit të subjektit të rivlerësimit në shtetin grek.
13. Sa u takon të ardhurave në vlerën prej 12.000 eurosh, të deklaruara si të realizuara nga puna e bashkëshortit të subjektit në vitin 2003, nga puna në Mbretërinë e Arabisë Saudite, Komisioneri kundërshton vendimin e Komisionit për mungesë hetimi dhe administrimi të dokumentacionit që provon mënyrën e kryerjes së pagesës dhe shlyerjen e detyrimeve tatimore lidhur me këto të ardhura.
14. Në lidhje me këto të ardhura që kanë shërbyer gjithashtu si burim për përfundimin e punimeve të brendshme dhe mobilimin e banesës së ndodhur në Yzberisht, subjekti i rivlerësimit në gjykimin tim ka provuar bindshëm faktin se ato janë krijuar nga burime të ligjshme, siç është puna e bashkëshortit në Mbretërinë e Arabisë Saudite në periudhën qershor-dhjetor 2003, për llogari të kompanisë {***} në të cilën ai ishte i punësuar në një marrëdhënie të rregullt pune. Subjekti i rivlerësimit arriti të provojë bindshëm faktin se bashkëshorti ka punuar për llogari të kompanisë në të cilën ishte i punësuar në Mbretërinë e Arabisë Saudite për një periudhë kohe 5-mujore në vitin 2003. Provat që provojnë ekzistencën e këtij fakti janë disa, të paraqitura prej subjektit gjatë

³⁵ Neni 14, Parimi i objektivitetit: "Gjatë ushtrimit të veprimtarisë administrative, organet publike marrin në konsideratë dhe i japin rëndësinë e duhur të gjitha kushteve, të dhënave dhe provave që lidhen me procedurën administrative".

procesit të rivlerësimit. Shkresa e paraqitur prej kompanisë {***}, e datës 15.01.2017, provon faktin se bashkëshorti i subjektit ka shkuar në periudhën e pretenduar për të punuar në Arabinë Saudite për llogari të një marrëdhënieje që kishte kjo kompani me shoqërinë {***}, e cila ishte e angazhuar në disa projekte për ndërtimin e rrugëve në atë vend. Sipas së njëjtës shkresë, kompania {***} deklaroi se bashkëshortit të subjektit i është paguar për punën e kryer atje, shuma prej 12000 eurosh dhe se kjo punë ka qenë e normuar me një kontratë të veçantë, e cila nuk është e ruajtur për shkak të kohës së gjatë që ka kaluar. Përveç kësaj shkrese, subjekti ka paraqitur dhe janë administruar si prova edhe pasaporta e bashkëshortit në të cilën pasqyrohen hyrjet dhe daljet në shtetin e Arabisë Saudite për periudhën e pretenduar për vitin 2003.

15. Gjithashtu, në një dokument tjetër shkresor, të lëshuar nga shoqëria {***}, Saudi Arabia Branch, i datës 21.06.2003, pasqyrohet fakti se bashkëshorti i subjektit ka pasur në përdorim disa automjete të kësaj shoqërie në Arabinë Saudite në kohën e pretenduar, të cilat janë poseduar për efekt të kryerjes së punës që ai kishte marrë përsipër të kryente atje. Rrethanat në të cilat është realizuar ky shërbim i bashkëshortit në Arabinë Saudite në ato vite, gjejnë pasqyrim edhe në disa fotografi që tregojnë tërthorazi përveç se për faktin se kjo punë është kryer, edhe shkallën e vështirësisë që e ka shoqëruar atë dhe, në këtë kontekst, flasin edhe për qasjen dhe zgjedhjen e bërë nga subjekti dhe bashkëshorti për të siguruar të ardhura nëpërmjet ofrimit të shërbimeve profesionale e përmes shumë vështirësish.
16. Në periudhën në të cilën është deklaruar se janë fituar këto të ardhura, rezultoi gjithashtu edhe një derdhje e shumës prej 5500 eurosh nga vetë subjekti i rivlerësimit në një llogari bankare të Tirana Bank, të cilat përkojnë me deklaratimet e subjektit e në mënyrë të tërthortë tregojnë për posedimin e kësaj shume parash, duke dhënë një argument më tepër për ekzistencën e tyre në atë kohë.
17. Mosdeklarimi i këtyre të ardhurave nga subjekti në deklaratën fillestare të pasurisë në vitin 2003, për sa kohë që provohet burimi i ligjshëm i tyre dhe mbetet një episod i izoluar, për më tepër në deklaratimin e parë të pasurisë, nuk është një element i cili mund të ngarkojë sot me përgjegjësi subjektin e rivlerësimit, aq më tepër nën dritën e të gjitha fakteve që u përmendën më lart.
18. Për të gjitha këto arsye që u përshkruan më lart, kam gjykuar se edhe në drejtim të burimit të krijimit të kësaj të ardhure, subjekti i rivlerësimit ka provuar ligjshmërinë e tij nëpërmjet një prej mënyrave të parashikuara në ligjin nr. 8438/1998 “Për tatimin mbi të ardhurat”, qëndrim ky që është ndarë edhe nga shumica në vendimin e saj.
19. Ndërkohë që gjykoj se subjekti i rivlerësimit provon bindshëm burimin e ligjshëm të krijimit të pasurisë tokë arë + banesë, të ndodhur në Yzberisht, Tiranë, qoftë për të ardhurat nga emigracioni të bashkëshortit dhe ato që vijnë nga puna e tij në Arabinë Saudite në vitin 2003, para periudhës së rivlerësimit, gjithsej në vlerën 3.000.000 lekë, subjekti në vlerësimin tim nuk arriti në të njëjtin nivel provueshmërie për pagimin e detyrimeve tatimore për këto të ardhura, pavarësisht ekzistencës së disa elementeve që të bëjnë të mendosh se detyrimet mund të jenë shlyer, por pa pasur mundësi të provohen.

bashkëshortit me këtë kompani për llogari të së cilës ai kreu shërbime profesionale edhe në shtetin e Arabisë Saudite ishte një marrëdhënie pune, (iii) detyrimin për shlyerjen e pagesave të sigurimeve e tatimeve në raport me shtetin shqiptar e kishte kompania dhe jo bashkëshorti si punëmarrës, në kuptim të nenit 33 të ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998, “Për tatimin mbi të ardhurat”. Pavarësisht këtij arsyetimi që provon në gjykimin tim mirëbesimin e subjektit të rivlerësimit dhe bashkëshortit në drejtim të faktit se kompania punëdhënëse ka paguar detyrimet karshi shtetit, këto të dhëna nuk provojnë bindshëm faktin se vërtet këto tatime janë paguar prej kompanisë.

II

22. Për sa i përket verifikimit të ligjshmërisë së shumës prej 19975,23 USD, të deklaruar nga subjekti i rivlerësimit në vitin 2006, si e ardhur nga puna e bashkëshortit në Arabinë Saudite, për të cilën Komisioneri Publik pretendon se Komisioni është mjaftuar me gjendjen e faktit dhe konfirmimin e transfertës bankare dhe nuk ka hetuar dhe administruar dokumentacionin provues për ligjshmërinë e kësaj të ardhure, sipas kërkesave të nenit D të Aneksit të Kushtetutës dhe nenit 30 të ligjit nr. 84/2016, kam ndarë qëndrim të kundërt me konkluzionin e shumicës se për të ardhurat e krijuara nga bashkëshorti i subjektit të rivlerësimit në shumën prej 20000 USD, nga shërbimet e tij në Mbretërinë e Arabisë Saudite, nuk u arrit të provohet përmbushja e detyrimeve tatimore dhe, për pasojë, ato nuk përmbushin kriteret e parashikuara nga neni D, pika 3 e Aneksit të Kushtetutës, duke konsideruar se edhe për këtë pasuri subjekti gjendet në kushtet e deklarimit të pamjaftueshëm, sipas parashikimit të nenit 33, pika 5, germa “b” e ligjit nr. 84/2016.
23. Në lidhje me të ardhurat e krijuara nga bashkëshorti i subjektit të rivlerësimit nga puna e tij si inxhinier pranë shoqërisë {***} s.p.a. në Arabinë Saudite në vitin 2006, në vlerën prej 20000 USD, në analizë të fakteve që kanë rezultuar të provuara gjatë hetimit administrativ, mendoj se subjekti ka provuar bindshëm burimin e ligjshëm të krijimit të këtyre të ardhurave në kuptim të nenit D, pika 1 e Aneksit të Kushtetutës e nenit 32 të ligjit nr. 84/2016.
24. Në mbështetje të konkluzionit si më sipër, janë disa fakte që rezultojnë të provuara nga provat e paraqitura prej subjektit. *Së pari*, shuma prej 20.000 USD është transferuar në llogarinë bankare të subjektit të rivlerësimit nëpërmjet një transferte bankare në bankën ProCredit, në datat 28.04.2006 dhe 13.07.2006, siç edhe ka deklaruar subjekti i rivlerësimit në deklaratën periodike dhe atë të pasurisë *vetting*. Këto transferta janë kryer gjatë kohës që bashkëshorti i subjektit ndodhej në shtetin e Arabisë Saudite, siç provohet nga vulat hyrëse e dalëse në pasaportën e tij, sipas të cilave ai ka hyrë në këtë shtet në datën 27.02.2006 dhe ka dalë në datën 24.07.2006. I njëjti fakt konfirmohet edhe nga të dhënat e nxjerra nga sistemi TIMS, për z. A. S. *Së dyti*, në vizën e lëshuar për bashkëshortin e subjektit e të gjendur në pasaportën e tij, shkruhet se qëllimi i dhënies së vizës është “Vizitë në kompaninë {***}”. Dy shtyrjet që i janë bërë vizës në shtetin e Arabisë Saudite, janë kryer në bazë të nenit 35 të ligjit mbi lejet e qëndrimit dhe tregojnë se bashkëshorti i subjektit qëndronte në atë shtet mbi bazën e një marrëdhënieje ligjore të rregullt e të provueshme, përderisa autoritetet i kanë zgjatur lejen e qëndrimit në atë vend.

25. Gjithashtu, subjekti ka paraqitur dokumentacion që tregon në mënyrë të detajuar e konkrete punën e kryer nga bashkëshorti e kolegët e tij, si inxhinierë në Arabinë Saudite në këtë periudhë. Gjykoj se analizimi dhe përmendja e këtyre fakteve janë të rëndësishëm për të mbështetur bindjen së bashkëshorti i subjekti të rivlerësimit ka ushtruar shërbime profesionale në shtetin e Arabisë Saudite, në vitin 2006 dhe, për shkak të kësaj marrëdhënieje, si një nga format e burimit të të ardhurave të parashikuara nga neni 4 i ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998, “Për tatimin mbi të ardhurat”, pavarësisht se me burim jashtë territorit, janë krijuar të ardhurat në shumën 20.000 USD, të cilat janë transferuar në llogarinë bankare të vetë subjektit të rivlerësimit, sipas transfertave të përshkruara më lart.
26. Në drejtim të pretendimit të ngritur në ankim nga Komisioneri Publik, se Komisioni nuk ka hetuar mjaftueshëm në drejtim të faktit nëse bashkëshorti i subjektit të rivlerësimit ka paguar ose jo detyrimet tatimore për këto të ardhura, sipas ligjit nr. 8438/1998, çmoj se Komisioni me të drejtë ka arritur në konkluzionin se detyrimi për pagimin e tatimit në këtë rast është mbajtur në burim në shtetin e Arabisë Saudite.
27. Për sa i përket provimit të këtij fakti, në gjykimin tim, duhet konsideruar se subjekti gjendet në kushtet e nenit 32, pika 2 e ligjit nr. 84/2016, për arsye se vlerësoj që është tejte i vështirë, në mos i pamundur, sigurimi i dokumentacionit shkresor provues nga shteti arab për pagimin e detyrimeve në vitin 2006. Në këtë konkluzion arrihet duke konsideruar se subjekti i rivlerësimit ka bërë mjaftueshëm përpjekje për të aksesuar bazën dokumentare të shoqërisë, por koha e kaluar e ka bërë të pamundur ruajtjen e dokumentacionit të kësaj natyre. Pretendimi se subjekti mund të kërkonte informacion drejtpërdrejt nga institucionet e shtetit të Mbretërisë së Arabisë Saudite, vlerësoj se do të ishte një përpjekje jorealiste, konsideruar kohën e largët dhe respektimin në mënyrë të kufizuar të disa të drejtave të individëve në atë shtet, sipas të dhënave të organizatave ndërkombëtare të cilat e përkufizojnë atë si një shtet konservator, ku liritë dhe të drejtat e individit nuk respektohen sipas standardeve të pranura ndërkombëtare³⁷.
28. Në këto kushte, mendoj se pavarësisht faktit që këto të ardhura mund të jenë tatuar në burim në Mbretërinë e Arabisë Saudite, kjo rrethanë nuk e shkarkon bashkëshortin e subjektit të rivlerësimit nga detyrimi për deklarim të të ardhurave të fituara jashtë kufijve të shtetit shqiptar, në kuptim të nenit 13/2, pika 1, germa “f” e ligjit nr. 8438/1998, pranë autoriteteve tatimore vendase, duke qenë një individ rezident në Shqipëri, në kuptim të këtij ligji. Siç edhe përshkruhet nga shumica, ky detyrim është në fakt masa e nevojshme e parashikuar nga legjislacioni ynë tatimor për të vjelë tatimet mbi çdo të ardhur të realizuar nga shtetasit shqiptarë rezidentë. Por, në funksion të këtij qëllimi, duhet gjithashtu të veçohet fakti se ai kryhet për të vjelë diferencën që krijohet mes tatimit të paguar në shtetin ku janë krijuar të ardhurat me tatimin që do të duhej të paguhej në shtetin tonë,

³⁷ Referuar një dokumenti të publikuar nga Departamenti Amerikan i Shtetit, Mbretëria e Arabisë Saudite kategorizohet si një vend me probleme të rëndësishme lidhur me liritë dhe të drejtat themelore të individit, si për mbrojtjen e të drejtave universale, si liria e shprehjes, përfshirë këtu dhe aksesimin në internet, lirinë e mbledhjes, të lëvizjes së lirë, lirinë e besimit dhe të drejtat e grave, fëmijëve dhe punëtorëve: <https://www.state.gov/documents/organization/186659.pdf>

dhe jo për të ngarkuar dyfish me tatim individin që krijon të ardhura jashtë vendit. Në mungesë të këtij deklarimi, që duhej të kryhej tek organet tatimore në kohën e realizimit të të ardhurave, pra në vitin 2006, por duke konsideruar të drejtë pretendimin se ato janë tatuar në burim në shtetin arab, vlerësoj se bëhet e pamundur të konkludohet për vlerën që duhej të paguhej pranë autoriteteve tona tatimore, si edhe për masën që ky mospagim afekton këto të ardhura, në kuptim të pasurisë së ligjshme, sipas parashikimit të nenit D, pika 3 e Aneksit të Kushtetutës.

29. Sidoqoftë, arsyetimi i mësipërm, në gjykimin tim, edhe duke pasur në konsideratë pretendimin që ka paraqitur subjekti i rivlerësimit në drejtim të lindjes së këtij detyrimi vetëm me hyrjen në fuqi të deklaratës integrale të deklarimit të të ardhurave në vitin 2012, për shkak të paqartësisë ligjore rreth mënyrës së deklarimit të këtyre të ardhurave të krijuara jashtë vendit, të krijon bindjen se subjekti i rivlerësimit, znj. Antoneta Sevdari, ka qenë e sinqertë në atë që ka deklaruar, se përderisa detyrimi ishte mbajtur në burim, ajo dhe bashkëshorti nuk kishin detyrimin për të deklaruar sërish në organet tatimore vendase, derisa deklaratat integrale nuk ishte aplikuar ende. Edhe fakti se kjo shumë është transferuar direkt në llogarinë bankare në emër të vetë subjektit të rivlerësimit, znj. Antoneta Sevdari, duke qenë ajo e ndërgjegjshme për qenien subjekt deklarimi në organet e kontrollit të pasurisë, si edhe deklarimi i kësaj shume që në deklaratat periodike të vitit 2006, tregon për mirëbesimin e subjektit se kjo e ardhur ishte krijuar në përputhje të plotë me legjislacionin dhe se nuk kishte asgjë për të fshehur.
30. Vlen të nënvizohet gjithashtu fakti se bashkëshorti i subjektit përgjatë gjithë kohës që ka ushtruar aktivitet si person fizik, i vetëpunësuar në territorin e Republikës së Shqipërisë, aktivitet prej të cilit ai vetë kishte detyrimin të paguante detyrimet tatimore në organet tatimore vendase, rezulton të jetë një tatimpagues i rregullt, duke respektuar të gjitha dispozitat ligjore në fuqi në këtë drejtim. Ky fakt i bashkëlidhet arsyetimit të mësipërm në drejtim të sjelljes e qasjes së subjektit të rivlerësimit në lidhje me respektimin e detyrimeve tatimore që ajo e bashkëshorti kanë pasur, duke provuar se të vetmet raste të diskutueshme e në vështirësi për të provuar pagimin e këtyre detyrimeve kanë qenë ato në të cilat tatimi duhej të mbahej në burim nga punëdhënësi e për të ardhura të krijuara nga puna jashtë territorit vendas.
31. Në konkluzion të analizës së mësipërme kryesisht mbi rrethanat e faktit, gjykoj se duhen veçuar dy konkluzione në funksion të analizës së mëpasshme ligjore që duhet bërë në raport me rrethanat e përshkruara më lart.
- a. Së pari*, se subjekti provoi bindshëm se pasuria tokë arë + banesë në pronësi të subjektit e bashkëshortit në pjesën 1/3 dhe pasuria likuiditet në vlerën 20000 USD janë krijuar me të ardhura nga burime të ligjshme në kuptim të nenit D, pikat 1 e 3 të Aneksit të Kushtetutës.
- b. Së dyti*, pavarësisht ekzistencës së arsyeve të forta drejt vërtetimit të faktit se për të ardhurat e përdorura për krijimin e pasurive si më lart, janë paguar detyrimet tatimore, ky fakt nuk u provua prej subjekti të rivlerësimit tej çdo dyshimi. Sikundër u provua në vlerësimin tim, mirëbesimi i subjektit drejt ekzistencës së pagimit të këtyre detyrimeve.

32. Këto dy konkluzione do të duhej të ishin bërë pjesë e analizës, në drejtim të faktit nëse kjo situatë të çonte drejt ndonjërit prej shkaqeve të shkarkimit të subjektit të rivlerësimit, në kuptim të parashikimeve kushtetuese të nenit D, pikat 4 e 5 dhe të nenit 61 të ligjit nr. 84/2016. Konkluzionet e mësipërme do të duhej të analizoheshin, në vlerësimin tim, në drejtim të faktit nëse nga dispozitat kushtetuese dhe ato të ligjit nr. 84/2016, situata e mësipërme përbënte një nga rastet e shkarkimit të subjektit të rivlerësimit nga detyra. Për t'i dhënë përgjigje kësaj çështjeje, është e nevojshme të kryhet analiza ligjore si më poshtë.

Neni D, pika 1 e Aneksit të Kushtetutës përcakton qëllimin e procesit të verifikimit e kontrollit të pasurisë në kuadër të procesit të rivlerësimit, për të identifikuar ato subjekte që kanë në pronësi më shumë pasuri nga sa mund të justifikojnë ligjërisht. Sipas kësaj dispozite, parashikohet se: *Subjektet e rivlerësimit i nënshtrohen deklarimit dhe kontrollit të pasurive të tyre, me qëllim që të identifikohen ata që kanë në pronësi ose në përdorim pasuri më të mëdha nga sa mund të justifikohen ligjërisht, ose ata që nuk i kanë deklaruar saktësisht dhe plotësisht pasuritë e tyre dhe të personave të lidhur.*

Neni D, pika 3 e Aneksit të Kushtetutës parashikon parimin kushtetues të detyrimit të subjektit të rivlerësimit për të provuar burimin e ligjshëm të krijimit të pasurive të tij. Në këtë normë kushtetuese, shprehimisht parashikohet: *Subjekti i rivlerësimit duhet të shpjegojë **bindshëm burimin e ligjshëm të pasurive dhe të të ardhurave.** Pasuri të ligjshme për qëllimet e këtij ligji konsiderohen të ardhurat që janë deklaruar dhe për të cilat janë paguar detyrimet tatimore. Elemente të tjera të pasurisë së ligjshme përcaktohen me ligj.*

Në vijim e në zbatim të këtyre normave kushtetuese, ligji nr. 84/2016, në dispozitat e tij që lidhen me kriterin e vlerësimit të pasurisë, ka ripërcaktuar parimet e mësipërme si më poshtë.

Neni 30 i ligjit nr. 84/2016 parashikon se: *Objekti i vlerësimit të pasurisë është deklarimi dhe kontrolli i pasurive, i **ligjshmërisë së burimit të krijimit të tyre**, i përmbushjes së detyrimeve financiare, përfshirë interesat privatë për subjektin e rivlerësimit dhe për personat e lidhur të tij.*

Neni 32, pika 1 e ligjit nr. 84/2016 parashikon se: *Subjekti i rivlerësimit dhe personat e lidhur me të, së bashku me deklaratën e pasurisë, paraqesin të gjitha dokumentet që justifikojnë vërtetësinë e deklarimeve **për ligjshmërinë e burimit të krijimit të pasurive.***

Neni 32, pika 4 e ligjit nr. 84/2016 parashikon se: *Subjekti i rivlerësimit dhe personat e lidhur me të, ose persona të tjerë të lidhur, të deklaruar në cilësinë e dhuruesit, huadhënësit ose huamarrësit, nëse konfirmojnë këto marrëdhënie, **kanë detyrimin për të justifikuar ligjshmërinë e burimit të krijimit të pasurive.***

Ndërsa neni 33 i ligjit nr. 84/2016, i cili rregullon mënyrën dhe procedurën se si organi i ILDKPKI-së kryen kontrollin e pasurisë e verifikimin e deklarimeve të subjektit në deklaratat e pasurisë, në pikën 5 të tij parashikon se në çfarë forme dhe në çfarë opsionesh ky organ mund të shprehet në lidhje me deklarin e bërë nga subjekti. Sipas kësaj dispozite: *Në përfundim të kontrollit, Inspektori i Përgjithshëm i ILDKPKI-së përgatit një raport të hollësishëm dhe të arsyetuar, sipas rastit, konstaton se: a) deklarimi është i saktë në përputhje me ligjin, me burimet e ligjshme financiare dhe që nuk gjendet në situatë konflikti interesi; b) **ka mungesë të burimeve financiare të ligjshme për të justifikuar pasuritë**; c) është kryer fshehje e pasurisë; ç) është kryer deklarim i rremë; d) subjekti gjendet në situatën e konfliktit të interesit”.*

33. Ajo që dallohet qartësisht në të gjitha këto dispozita, duke filluar nga ato kushtetuese e më pas ato të ligjit *vetting*, është përcaktimi i detyrimit të subjektit të rivlerësimit dhe të personave të lidhur me të, për të shpjeguar bindshëm burimin e ligjshëm të krijimit të pasurisë së tyre. Në këtë kuptim, provueshmëria e këtij elementi thelbësor për procesin e rivlerësimit në drejtim të kontrollit të kriterit të pasurisë do të përbëhet nga këto faza:

a. Provueshmëria e së ardhurës, si një gjendje fakti e cila do të duhet të provohet nga subjekti i rivlerësimit nëpërmjet llojeve të provave të parashikuara nga legjislacioni në fuqi e nga ligji nr. 84/2016 në veçanti.

b. Provueshmëria e burimit të ligjshëm të kësaj të ardhure, si një çështje fakti dhe analize ligjore, e cila do të duhej të provohet duke vendosur në një lidhje të drejtpërdrejtë të ardhurën me burimin e krijimit të saj e njëkohësisht ligjshmërinë e burimit. Në drejtim të këtij argumenti dhe definicionit të konceptit të burimit sipas këtij ligji, do të duhej të analizonim edhe nenin 3, pika 19 e ligjit nr. 84/2016, e cila përcakton se cila konsiderohet e ardhur e ligjshme për llogari të këtij procesi: *“Të ardhura të ligjshme” janë të ardhurat e subjektit të rivlerësimit dhe të personave të lidhur të tij/saj, sipas përcaktimeve të burimit të të ardhurave, të parashikuara në ligjin “Mbi tatimin mbi të ardhurat”.*

Në vijim, ligji nr. 8438/1998 “Mbi tatimin për të ardhurat”, në nenin 4 të tij parashikon jo në mënyrë shteruese, se cilat aktivitete të kryera nga individët shqiptarë do të konsiderohen se përfaqësojnë burime të të ardhurave të krijuara brenda territorit shqiptar, në kuptim të këtij ligji. Parashikimi i rasteve të përshkruara në këtë nen, lehtësisht lexohet si një mënyrë për të përshkruar në terma të përgjithshëm e përshkrues çdo aktivitet ligjor të lejuar në territorin e vendit, i cili, i normuar me rregulla të posaçme, do të konsiderohet si burim i krijimit të të ardhurave, të cilat do të jenë objekt i tatimit mbi të ardhurat personale. Në këndvështrim të përcaktimit të pikës 19 të nenit 3 të ligjit nr. 84/2016, përcaktimi i këtyre burimeve do të duhej të kuptohej si përcaktimi i aktiviteteve të ligjshme apo burimeve të ligjshme të cilat krijojnë të ardhura të ligjshme për subjektin e rivlerësimit.

Sipas parashikimit të nenit 4 të ligjit nr. 8438/1998, burimet e të ardhurave në Republikën e Shqipërisë janë: *Të ardhurat nga një burim në Republikën e Shqipërisë, pa u kufizuar vetëm në to, do të përfshijnë të ardhurat si vijon:*

a) të ardhurat nga marrëdhënia e punës së ushtruar në Republikën e Shqipërisë;

b) të ardhurat nga veprimtari kulturore apo sportive, si dhe nga veprimtari të tjera, personale në Republikën e Shqipërisë; [...]

i) të ardhura të tjera që nuk identifikohen në format e paraqitura në këtë nen.

34. Në kuptim të dispozitave të mësipërme, subjekti i rivlerësimit duhet të provojë se si burim i krijimit të të ardhurave që do të konsiderohen të ligjshme në kuptim të nenit 3, pika 19 e ligjit nr. 84/2016 duhet të jetë një nga marrëdhëniet e përshkruara në nenin 4 të ligjit nr. 8438/1998 ose ndonjë formë tjetër, e cila jo vetëm nuk është e ndaluar nga legjislacioni, por duhet njëkohësisht të ketë një parashikim ligjor për lejimin e atij lloji aktiviteti. Në çështjen objekt gjykimi, të ardhurat e subjektit

të rivlerësimit, znj. Antoneta Sevdari, dhe të bashkëshortit të saj janë të krijuara, siç deklarohet dhe provohet, nga marrëdhëniet e punës që të dy bashkëshortët kanë pasur në vite në territorin shqiptar, si edhe nga marrëdhëniet e punës së bashkëshortit të subjektit të rivlerësimit në shtetin e Greqisë dhe në Arabinë Saudite.

35. Në këtë kuptim, të gjitha pasuritë e deklaruara nga subjekti i rivlerësimit, rezultojnë të jenë të krijuara duke pasur si burim të ardhurat që vijnë pikërisht nga këto marrëdhënie e të cilat provohet se kanë ekzistuar realisht dhe se këto të ardhura justifikojnë pasuritë e deklaruara nga subjekti. Në vlerësimin tim, subjekti i rivlerësimit në këtë kuptim ka plotësuar detyrimin kushtetues të provueshmërisë së burimit të ligjshëm të krijimit të pasurive të deklaruara prej saj e personit të lidhur. Subjekti i rivlerësimit, në këto kushte, nuk mund të gjendet në situatën e parashikuar nga neni 33, pika 5, germa “b” e ligjit nr. 84/2016, e cila parashikon rastin e mungesës së burimeve të ligjshme për të justifikuar pasurinë e subjektit të rivlerësimit. Gjithashtu, nga hetimi administrativ dhe nga shkaqet e ankimit të paraqitura nga Komisioneri Publik, nuk rezulton të jetë ngritur asnjëherë pretendimi për deklarime të rreme, të pasakta apo për fshehje të pasurisë nga ana e subjektit të rivlerësimit. Në këtë këndvështrim, subjekti ka kryer deklarime të sakta, të cilat përjashtojnë rrezikun e gjendjes në situatën e parashikuar nga neni 33, pika 5, gerrat “c” e “ç” të ligjit nr. 84/2016.
36. Në vijim të këtij arsytimi, çmoj se aplikimi i nenit 61, pika 3 e ligjit nr. 84 /2016 si shkak për shkarkimin e subjektit të rivlerësimit nga detyra, është i pamundur. Kjo dispozitë, e cila parashikon: *Shkarkimi nga detyra i subjektit të rivlerësimit jepet si masë disiplinore në këto raste: kur rezulton se ka bërë deklarim të pamjaftueshëm për kriterin e kontrollit të figurës dhe pasurisë, sipas parashikimeve të neneve 39 dhe 33 të këtij ligji* - të referon për përcaktimin e shkakut konkret të shkarkimit, që konsiderohet se përfshihet te deklarimi i pamjaftueshëm sipas nenit 61, pika 3, që referon te neni 33 i ligjit. Në analizë të rasteve të parashikuara te ky nen e të analizuara më lart, nuk ekziston asnjë prej situatave ligjore që do ta çonte subjektin e rivlerësimit drejt aplikimit të masës disiplinore të shkarkimit nga detyra, sepse:
- o Nuk ka mungesë të burimeve të ligjshme për të justifikuar pasuritë.
 - o Nuk ka bërë dëshmi të rreme.
 - o Nuk ka bërë fshehje të pasurisë.
 - o Nuk gjendet në kushtet e konfliktit të interesit.
37. Analiza dhe qëndrimi që mban shumica në lidhje me trajtimin si jo me burime të ligjshme të të ardhurave, për pasojë si të ardhura të paligjshme, për shkak se nuk provohet se janë paguar detyrimet tatimore, në vlerësimin tim meritojnë dhe duhen trajtuar në këndvështrim të nenit D, pikat 3 e 4 të Aneksit të Kushtetutës dhe të nenit 61, pika 1 e ligjit nr. 84/2016. Para së gjithash dua të nënvizoj faktin se kjo analizë, në gjykimin tim, do të shtrohej për zgjidhje vetëm në rastet kur subjekti provon bindshëm burimin e ligjshëm të krijimit të të ardhurave dhe nuk gjendet gjithashtu në kushtet e tjera që mund të shkaktojnë deklarim të pamjaftueshëm, sipas arsytimit më lart. Përveç kësaj rrethane, përjashtuese duhet të jetë edhe situata e përcaktuar në nenin 61, pika 5 e ligjit nr. 84/2016, e cila shkakton shkarkimin e subjektit të rivlerësimit në kuadër të një vlerësimi tërësor të të tria kriterëve e të procedurave, pavarësisht se nuk ekziston ndonjë shkak i drejtpërdrejtë shkarkimi që lidhet me secilin kriter, për sa kohë që institucionet e

rivlerësimit çmognë se subjekti ka cenuar besimin e publikut. Pra, që të thirret në zbatim neni 61, pika 1 për shkarkimin e subjektit, duhet që të mos ekzistojnë rrethanat e përmendura më lart, të cilat shkaktojnë shkarkimin e subjektit nga detyra për shkaqet e përshkruara më lart.

38. Në vlerësimin tim, kushti kushtetues i parashikuar në nenin D, pika 3 e Aneksit të Kushtetutës, sipas së cilës: *Pasuri të ligjshme për qëllimet e këtij ligji konsiderohen të ardhurat që janë deklaruar dhe për të cilat janë paguar detyrimet tatimore* – lidhet në mënyrë integrale me situatën e parashikuar nga pika 4 e nenit D të Aneksit të Kushtetutës, sipas së cilës: *Nëse subjekti i rivlerësimit ka një pasuri më të madhe se dyfishi i pasurisë së ligjshme, ai prezumohet fajtor për shkeljen disiplinore, përveçse kur ai paraqet prova që vërtetojnë të kundërtën*. Ky parashikim kushtetues është implementuar më tej si një shkak i posaçëm shkarkimi në nenin 61, pika 1 e ligjit nr. 84/2016, sipas së cilës: *Shkarkimi nga detyra i subjektit të rivlerësimit jepet si masë disiplinore në këto raste: 1. Kur rezulton se ka deklaruar më shumë se dyfishi i pasurisë së ligjshme gjatë vlerësimit të pasurisë, përfshirë edhe personat e lidhur me të*.
39. Sipas përcaktimeve të këtyre dispozitave, ligjvënësi ka parashikuar përtej konceptit të burimit të ligjshëm për krijimin e pasurisë, të përshkruar më lart, si një detyrim kushtetues të panegociueshëm, edhe një institut tjetër që gjithashtu mat dhe vlerëson kriterin e pasurisë për subjektet e rivlerësimit në këtë proces, pikërisht atë të pasurisë së ligjshme, e cila përbëhet sipas përcaktimit kushtetues nga të ardhurat të cilat janë deklaruar dhe për të cilat janë paguar tatimet. Ligjvënësi ka dashur në këtë mënyrë të ngarkojë subjektin e rivlerësimit edhe me një detyrim tjetër karshi atij të provueshmërisë së burimit të ligjshëm për krijimin e pasurisë dhe pikërisht detyrimin e provueshmërisë së faktit se të ardhurat e subjektit të rivlerësimit jo vetëm janë të krijuara nga burime të ligjshme, por ato duhet të jenë edhe të deklaruara e për to të jenë paguar tatimet. Kjo kategori e të ardhurave, për llogari të këtij ligji, do të konsiderohet si “pasuri e ligjshme”.
40. Vlen të nënvizohet fakti se ligji nr. 84/2016 nuk e lidh termin “pasuri” me pasurinë e ligjshme të përmendur në nenin D të Aneksit të Kushtetutës, pasi në përkufizimin e pikës 11 të nenit 3 të ligjit nr. 84/2016 përcaktohet: *“Pasuri” janë të gjitha pasuritë e luajtshme dhe të paluajtshme në Republikën e Shqipërisë ose jashtë saj, sipas parashikimit të nenit 4 të ligjit nr. 9049, datë 10.4.2013, “Për deklarimin dhe kontrollin e pasurive, të detyrimeve financiare të të zgjedhurve dhe të disa nëpunësve publikë”, i ndryshuar që janë në pronësi, posedim ose në përdorim të subjektit të rivlerësimit*. Prandaj, në përdorimin e termit “pasuri”, në drejtim të zbatimit të këtyre normave, duhet të shmanget përkufizimi i ligjit nr. 84 /2016, i cili jep përkufizimin e termit pasuri për efekt dhe qëllime të deklarimit të tyre në formularët e pasurisë dhe jo në kuptim e zberthim të termit “pasuri e ligjshme”, sipas nenit 61, pika 1. Në këtë rast, referimi për këtë koncept duhet të bëhet sipas përcaktimit që bëhet në nenin D, pika 3 e Aneksit të Kushtetutës.
41. Në vijim të këtij detyrimi, ligjvënësi qoftë në pikën 4 të nenit D të Aneksit të Kushtetutës, qoftë në pikën e parë të nenit 61 të ligjit nr. 84/2016, ka parashikuar se përtej detyrimit për të provuar “pasurinë e ligjshme”, domethënë të ardhurat e tatuara, mungesa e tyre apo e provueshmërisë së tyre shndërrohet në një shkak kushtetues për shkarkim, vetëm në rast se të gjitha pasuritë e deklaruara të subjektit, të cilat në interpretim sistematik të normave kushtetuese, pikat 3 e 4 të

nenit D, janë të ardhurat në total të deklaruara prej subjektit e personave të lidhur me të e të justifikuar gjithmonë me burime të ligjshme, që do të rezultojnë më shumë se dyfishi i “pasurisë së ligjshme”, domethënë të ardhurat e subjektit me burime të ligjshme, por edhe të deklaruara e me detyrimet tatimore të paguara. Vetëm në këto kushte, subjekti i rivlerësimit do të prezumohet se ka kryer shkelje për shkak të kësaj dispozite e do të shkarkohet nga detyra nëse nuk provon të kundërtën.

42. Rregullimi i mësipërm, gjykoj se do parë në këndvështrim të historisë e realitetit të vendit tonë, në të cilin ka pasur e vazhdon të ketë mosfunksionim të mirë të administratës tatimore, gjendje e situatë informaliteti nga më të ndryshmet, të qenit në kushtet e evazionit për shumë faktorë e një sërë elementesh të tjera, të cilat kanë shkaktuar situatë evazioni e informaliteti, duke krijuar këtë realitet jo vetëm për shkak të sjelljes së individëve, por edhe për shkak të rrethanave specifike të zhvillimit të vendit tonë pas ndryshimit të sistemit të qeverisjes në vitet ‘90. Në gjykimin tim, legjislatori, duke konsideruar se edhe subjektet e rivlerësimit kanë qenë pjesë e këtij realiteti, ka marrë përsipër të amnistojë sjelljen e tyre në këtë situatë, por deri në një vlerë të caktuar, e cila është pikërisht dyfishi i cituar më lart, ose e shpjeguar me një raport tjetër, kur të ardhurat e tatuara janë më pak se gjysma e të ardhurave në total. Ky konvencion ligjor tregon se deri në çfarë niveli ligjvënësi nuk e ka barazuar sjelljen e subjektit të rivlerësimit apo personit të lidhur me të me atë të një evazori që duhet të konsiderohet si shkelje në kuptim të këtij procesi e, për pasojë, duhet të ndëshkohet.
43. Në vijim të kësaj analize, në rastin objekt gjykimi, edhe sikur të pranohet se të ardhurat e pretenduara prej Komisionerit Publik e të pranuar nga shumica, janë të ardhura për të cilat nuk janë paguar detyrimet tatimore, ato duhen parë në raport me të ardhurat totale të deklaruara nga subjekti dhe personi i lidhur, për të konkluduar nëse subjekti gjendet ose jo në kushtet e ndëshkueshmërisë sipas nenit D, pika 4 e Aneksit të Kushtetutës dhe nenit 61, pika 1 e ligjit nr. 84/2016.
44. Në analizë të deklarimeve të subjektit në këtë kuptim, rezulton se të ardhurat e deklaruara prej tij në vite janë në total në shumën prej 51.011.161 lekë, ndërsa të ardhurat e pretenduara si të patuara janë në vlerën 4.870.611 lekë³⁸. Duke zbritur këto dy vlera, do të përftojme të ardhurat e deklaruara e të tatuara ose “pasurinë e ligjshme” të subjektit, në kuptim të përcaktimit kushtetues, në vlerën prej 46.140.549 lekësh. Nga krahasimi i këtyre dy vlerave, 51.011.161 lekë “pasuri e deklaruar” me 46.140.549 lekë “pasuri e ligjshme” (ku rezulton se pasuria e patuar prej 4.870.611 lekësh përbën vetëm 9,5% të pasurisë së deklaruar në total), lehtësisht konstatohet se nuk gjendemi para kriterit kushtetues për shkarkim, për shkak të pasjes së dyfishit të pasurisë së ligjshme. Përkundrazi, konstatohet se pasuria e ligjshme e subjektit të rivlerësimit përbën 85% të të gjithë pasurisë së deklaruar prej tij.
45. Për arsyet e mësipërme, kam çmuar se nga vlerësimi i kriterit të pasurisë për subjektin e rivlerësimit, nuk plotësohej asnjë prej kriterëve kushtetuese të parashikuara nga neni D, pikat 3 e

³⁸ Ku vlerat në USD janë konvertuar në lekë me kursin në vitin 2003: 1 USD = 133,65 lekë, dhe në vitin 2006: 1 USD = 93,67 lekë.

4 të Aneksit të Kushtetutës dhe asnjë prej kriterëve ligjore të parashikuara nga neni 61, pikat 1 e 3 të ligjit nr. 84/2016 për shkarkimin nga detyra.

III

Kam votuar gjithashtu kundër edhe në lidhje me qëndrimin e mbajtur nga shumica për cenim të besimit të publikut, sipas nenit 61, pika 5 e ligjit nr. 84/2016 për sa vijon:

46. Në lidhje me trajtimin nga Komisioni të dosjes penale të përzgjedhur për vlerësim, referuar si Rasti 5, Komisioneri Publik ka pretenduar se fakti i pranuar nga vetë subjekti i rivlerësimit për mosnjohjen mjaftueshëm të praktikës gjyqësore në lidhje me trajtimin ligjor të “rastit fator” ngre dyshime për aftësinë profesionale të saj dhe se, për rrjedhojë, subjekti i rivlerësimit paraqet mungesë të njohurive ligjore dhe arsyetimit ligjor referuar nenit 73 të ligjit nr. 96/2016, si dhe mungesë të aftësisë organizative, në referencë të nenit 74 të të njëjtit ligj, duke rezultuar në moskryerjen e detyrës nga ana e subjektit të rivlerësimit.
47. Kam ndarë qëndrim të kundërt me shumicën, e cila në përgjigje të këtij shkak ankimi ka arritur në konkluzionin se subjekti i rivlerësimit megjithëse nuk gjendet në kushtet e mungesës së aftësisë profesionale, siç ka pretenduar Komisioneri Publik, në kuadër të vlerësimit të përgjithshëm sipas nenit 4, pika 2 e ligjit nr. 84/2016, ka cenuar besimin e publikut te sistemi i drejtësisë për shkak të sjelljes ndaj pranimit të parave të verifikuara se nuk janë paguar tatimet në vitin 2006 dhe mosushtrimin të ankimit në çështjen e analizuar në kuadër të vlerësimit të kriterit të aftësisë profesionale.
48. *Së pari*, në drejtim të këtij konkluzioni duhet të veçoj faktin se kushtet e parashikuara në nenin 61, pika 5 e ligjit nr. 84/2016, në drejtim të sjelljes së subjektit që ka cenuar besimin e publikut, nuk janë pretenduar se kanë ekzistuar as nga Komisioneri Publik në ankimin e paraqitur prej tij. Në këtë këndvështrim, në vlerësimin tim, Kolegji ka tejkualuar kufijtë e shqyrtimit të çështjes, duke marrë përsipër të kryejë rolin e një organi rivlerësimi dhe jo të një gjykate që kontrollon veprimtarinë e Komisionit të Pavarur të Kualifikimit, në përgjigje dhe brenda shkaqeve të ankimit që paraqitet në Kolegj prej palëve. Neni F, pika 1 e Aneksit të Kushtetutës parashikon: *Kolegji i Apelitit përbëhet nga shtatë gjyqtarë dhe është organi i vetëm gjyqësor që shqyrton ankimet kundër vendimeve të Komisionit, sipas këtij Aneksi dhe ligjit.* Gjithashtu, edhe jurisprudenca e deritanishme e Kolegjit të Posaçëm të Apelitit, e ka konsoliduar këtë rregull nëpërmjet përcaktimit të juridiksionit kontrollues të kësaj gjykate.
49. Në këto rrethana, Kolegji ka tejkualuar, në vlerësimin tim, shkaqet e ankimit në dëm të interesave të subjektit të rivlerësimit, znj. Antoneta Sevdari, duke cenuar të drejtën e saj për një proces të rregullt dhe zbatimin e parimit e kontradiktoritetit. Kolegji do të duhej të mbante qëndrim rreth shkakut të ngritur në ankim nga Komisioneri Publik në lidhje me kriterin e vlerësimit të aftësisë profesionale të subjektit të rivlerësimit dhe të mos analizonte dhe të kryente një vlerësim tërësor të tri kriterëve të rivlerësimit, për sa kohë që një vlerësim të tillë Komisioneri Publik nuk e kishte pretenduar se duhej të kryhej në funksion të marrjes së masës disiplinore të shkarkimit.

50. Ndërkohë që ndaj të njëjtin qëndrim me shumicën, për sa i përket vlerësimit si të drejtë të vendimit të Komisionit në drejtim të vlerësimit të kriterit të aftësive profesionale të subjektit, referuar analizës së shkaqeve të ankimit të paraqitura nga Komisioneri, ndaj qëndrim të kundërt për sa i përket vlerësimit të një çështjeje të vetme lidhur me kriterin profesional, si një element që përcakton sipas Kolegjit besimin e publikut të subjektit të rivlerësimit.
51. Në vijim, pavarësisht qëndrimit të mësipërm në lidhje me kufijtë e shqyrtimit të çështjes, po arsyetoj për qëndrimin e kundërt me shumicën edhe për sa i përket vlerësimit tërësor të të tria kriterëve të rivlerësimit që bën Kolegji, në kuptim të nenit 4, pika 2 e ligjit nr. 84/2016.
52. Gjykoj se besimi i publikut në drejtim të një subjekti rivlerësimi duhet të konsistojë në një analizë të plotë të të tria kriterëve të procesit të rivlerësimit për të. Ky përcaktim nuk mund të jetë një standard klishe, por një vlerësim rast pas rasti i veprimtarisë së çdo subjekti rivlerësimi.
53. Në rastin objekt gjykimi, vihet re se Kolegji i referohet një rasti të vetëm, në të cilin procedimi penal ka përfunduar me vendimin që ka deklaruar të pafajshëm të pandehurin për veprën penale të parashikuar nga neni 257 i Kodit Penal dhe për të cilin subjekti ka dështuar të ushtrojë ankim për shkaqe familjare, të shpjeguara prej saj. Arsyetimi i Kolegjit se ajo do të duhej të njoftonte eprorët e saj për pamundësinë e kryerjes së ankimit, bie ndesh me logjikën e shpjegimit të dhënë prej subjektit se pikërisht për shkak të rrethanave familjare, ankimi nuk ka qenë i mundur të ushtrohet, duke nënkuptuar këtu edhe kalimin e afatit procedural për ta kryer atë dhe moskonstatimin e këtij fakti. Në rastin e subjektit të rivlerësimit, znj. Antoneta Sevdari, sipas pohimeve të vetë asaj dhe të verifikueshme në aktet që janë pjesë e dosjes gjyqësore, ka rezultuar se ajo ka ushtruar ndjekjen penale në mënyrë të suksesshme për çështje shumë të rëndësishme për publikun e financat e shtetit shqiptar, të cilat në këtë kuadër duhet të analizoheshin për të arritur në një konkluzion të drejtë e të baraspeshuar nëse subjekti e ka cenuar ose jo besimin e publikut vetëm me mosushtrimin e ankimit ndaj një vendimi të vetëm. Vlerësimi i vetëm një rasti sporadik nuk mund të jetë një standard i drejtë për të arritur në një konkluzion të tillë. Gjykata do të duhej të mbante në konsideratë në këto raste kontributin dhe sjelljen e subjektit të rivlerësimit në të tria kriteret e rivlerësimit dhe nuk mund të referohej vetëm tek analiza e një rasti të vetëm.
54. Edhe për sa i përket argumentit tjetër, të konsideruar si të vlerësueshëm nga Kolegji në drejtim të cenimit të besimit të publikut e që lidhet me pranimin nga ana e subjektit të rivlerësimit të parave të krijuara nga puna e bashkëshortit në Arabinë Saudite, duke e ditur se ishin të patatuara, e gjë një argument jo të drejtë. Fillimisht, duhet të risjell në vëmendje faktin se ndryshe nga shumica, kam pranuar në pjesën më sipër se në vlerësimin tim, fakti i pagimit të tatimit në burim në Arabinë Saudite është një rrethanë e cila besohet se ka ndodhur, sipas një niveli të arsyeshëm provueshmërie dhe se gjithashtu edhe subjekti e ka perceptuar në këtë mënyrë përfitimin e këtyre të ardhurave. Por edhe sikur kjo rrethanë të mos provohej, në vlerësimin tim, do të ishte e padrejtë e rënduese në mënyrë joproporcionale të ngarkoje me përgjegjësi në këtë masë, pra me shkarkim nga detyra një subjekt rivlerësimi që gjendet në këto rrethana.
55. Duke abstraguar rreth sa kam shprehur më lart, mendoj se pjesë e kësaj analize do të duhej para të tjerash të bëhej fakti se bashkëshorti i një subjekti rivlerësimi, zgjedh si mënyrë për të siguruar e

përmirësuar jetesën të bëjë një punë të vështirë, larg familjes, në kushte të vështira atmosferike e në terren, larg komoditetit që mund të ofronte një mënyrë tjetër për përfitimin e këtyre të ardhurave. Mendoj se kjo zgjedhje do të duhej të vlerësohej si një shenjë integriteti e përgjegjshmërie e subjektit të rivlerësimit edhe nga publiku, por edhe nga Kolegji, dhe të ishte pjesë e vlerësimit të përgjithshëm të marrëdhënies së saj në raport me besimin e publikut. Gjithashtu, do të duhej të konsiderohej në këto rrethana edhe sjellja e sinqertë e subjektit të rivlerësimit në raport me deklarin dhe trajtimin e këtyre të ardhurave, për sa kohë nuk vërehet asnjë përpjekje për të fshehur apo deklaruar të dhëna të pavërteta.

56. Për këto arsye, konkludoj se qëndrimi i mbajtur nga Kolegji për cënimin e besimit të publikut për shkaqet e mësipërme, është i padrejtë jo vetëm për shkak të mosrespektimit të normave procedurale që garantojnë procesin e rregullt, por edhe në thelbin e tij.
57. Për të gjitha arsyet e mësipërme, duke mos gjetur të mbështetura shkaqet e ankimit të paraqitura nga Komisioneri Publik, kam gjykuar se vendimi i Komisionit të Pavarur të Kualifikimit i cili ka konfirmuar në detyrë subjektin e rivlerësimit, znj. Antoneta Sevdari, prokurore në prokurorinë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, është i drejtë dhe, si tillë, duhej të lihej në fuqi.

Gjyqtare

Ina RAMA
nënshkrimi